

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**Гуманітарний факультет
Кафедра міжнародних відносин та права**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
здобувачів вищої освіти
при підготовці до лекційних занять
з дисципліни
«РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН»**

Одеса: ОНПУ, 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний політехнічний університет
Гуманітарний факультет
Кафедра міжнародних відносин та права

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
при підготовці до лекційних занять з дисципліни
«РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»
Спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»

**Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри міжнародних відносин та права
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.**

Одеса: ОНПУ – 2020

Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти при підготовці до лекційних занять з дисципліни **«Регіональні системи міжнародних відносин»** спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» III курсу V семестру / Укл.: В. О. Бабіна, Кудлай І. В. Одеса: ОНПУ, 2020. 11 с.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1	5
Змістовий модуль 1. Загальні підходи до аналізу регіональних аспектів міжнародних відносин.....	5
Лекція 1. Теоретичні та методологічні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних відносин.....	5
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 1	5
Лекція 2. Регіони і регіональні порядки.....	5
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 2.....	5
Лекція 3. Регіоналізація: основні підходи.....	5
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 3	5
Лекція 4. Регіональні організації.....	5
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 4.....	6
Лекція 5. Регіональна безпека.....	6
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 5.....	6
Лекція 6. Основні компоненти глобального управління	6
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 6.....	6
Лекція 7. Інтеррегіоналізм - поняття і різновиди.....	6
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 7.....	6
Змістовий модуль 2. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.....	6
Лекція 8. Європейська регіональна підсистема міжнародних відносин.....	6
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 8.....	7
СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2	7
Лекція 9. Південна Азія як регіональна підсистема міжнародних відносин.....	7
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 9.....	7
Лекція 10. Північно-Східна і Південно-Східна Азія як субрегіональна підсистема міжнародних відносин.....	7
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 10.....	7
Лекція 11. Євразія як регіональна підсистема міжнародних відносин.....	7
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 11.....	7
Лекція 12. Північно американська регіональна підсистема міжнародних відносин.....	8
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 12.....	8
Лекція 13. Американська підсистема міжнародних відносин.....	8
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 13.....	8
Лекція 14. Близький Схід як регіональна підсистема міжнародних відносин.....	8
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 14.....	8
Лекція 15. Африканський регіон.....	9
Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 15.....	9
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	10

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Регіональні системи міжнародних відносин» є складовою частиною вивчення циклу дисциплін професійної підготовки обов'язкової частини навчального плану.

Дисципліна викладається протягом п'ятого семестру, складається із лекційних та практичних занять, розрахована на бакалаврів гуманітарного факультету, має два семестрових модулі та 2 змістових модулі.

Метою навчальної дисципліни є формування знань і стрункої системи поглядів у здобувачів вищої освіти про механізм функціонування регіональних підсистем міжнародних відносин, основні особливості та тенденції їх розвитку в глобальному світі і в контексті загальних закономірностей глобалізаційних політичних процесів.

Завдання навчальної дисципліни:

- сформуванню уявлення про основні етапи розвитку процесу інтеграції та об'єднання держав в регіональні і субрегіональні системи;
- виявити ключові аспекти формування регіональних і субрегіональних організацій;
- дослідження механізмів функціонування регіональних підсистем міжнародних відносин на Сході, Заході, в Північній і Латинській Америці, Африці;
- аналіз конкретних і загальних закономірностей функціонування регіональних підсистем міжнародних відносин в регіонах і субрегіонах Європи, Америки, Азії та Африки.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Регіональні системи міжнародних відносин» є комплекс самостійних робіт здобувача вищої освіти з метою більш глибокого оволодіння матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Методичні вказівки містять перелік завдань, які здобувач має виконати, самостійно опрацювавши фахову вітчизняну та іноземну літературу, нормативно-правові акти міжнародного характеру тощо. Перелік завдань для самоперевірки знань здобувачем в зазначених методичних вказівках згруповано за відповідними змістовними модулями, вони є орієнтиром при проведенні контрольного опитування під час лекційного заняття.

З усіма питаннями, які виникають у здобувача під час вивчення дисципліни, в тому числі при самостійній роботі та підготовці до аудиторних занять, він може звернутися до викладача відповідно до графіку його консультацій щотижня, а також безпосередньо на лекційних заняттях.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні підходи до аналізу регіональних аспектів міжнародних відносин.

Лекція 1. Теоретичні та методологічні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних відносин.

1. Системний підхід при аналізі регіональних аспектів міжнародних відносин
2. Регіональна інтеграція в розумінні різних теорій міжнародних відносин
3. Спеціальні теорії регіональної інтеграції
4. Глобалізація – основний напрям еволюції сучасної світової системи.

Основні поняття: міжнародні відносини, регіональна інтеграція.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 1

1. Чим визначається структура світової системи?
2. Як пояснюють сутність інтеграційних процесів неореалізм, неолібералізм і неомарксизм?
3. У чому полягає позиція постмодерністів стосовно інтеграційних процесів?
4. У чому відмінність функціонального і міжурядового підходу до регіональної інтеграції?
5. Яка сутність геоекономічного підходу у інтеграційних процесах?

Лекція 2. Регіони і регіональні порядки.

1. Поняття «регіону».
2. Структура регіональних порядків.

Основні поняття: регіон, регіональні порядки.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 2

1. Чим міжнародні регіони відрізняються від інших видів регіонів?
2. Які необхідні і достатні характеристики регіону?
3. Які основні елементи регіональної системи?
4. У чому полягає різниця варіантів регіональних порядків?
5. Що таке «регіональний протогогемон»?
6. Як визначається регіональний комплекс безпеки?

Лекція 3. Регіоналізація: основні підходи.

1. Регіоналізація після закінчення «холодної війни».
2. Основні теоретичні пояснення процесу регіоналізації: державно-центричний підхід.
3. Основні теоретичні пояснення процесу регіоналізації: «когнітивний регіоналізм».

Основні поняття: глобалізація, світова система, регіоналізація, холодна війна, державно-центричний підхід, когнітивний регіоналізм.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 3

1. Які основні характеристики процесу глобалізації?
2. Як глобалізація пов'язана з фрагментацією?
3. Які відмінні риси регіоналізації в роки «холодної війни»?
4. Чим відрізняються школи в рамках державно-центричного підходу?
5. Який взаємозв'язок між процесами глобалізації та регіоналізації?
6. Що таке «когнітивний регіоналізм»?

Лекція 4. Регіональні організації.

1. Відмінність співпраці від інтеграції.

2. Класифікація регіональних організацій.

Основні поняття: співпраця, інтеграція, регіональні організації.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 4

1. Які причини слабкості інтеграційних процесів за межами Європи?
2. Чим коаліція ad hoc відрізняється від політичних блоків?
3. Які різновиди регіональних організацій можна виділити за змістом діяльності?
4. Що таке «нерегіональні регіональні організації»?

Лекція 5. Регіональна безпека.

1. Регіональні організації та підтримання міжнародного миру.
2. Регіональні конфлікти і багатосторонність.
3. Принципи успішного врегулювання конфліктів на регіональному рівні.

Основні поняття: регіональні організації, міжнародний мир, регіональні конфлікти.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 5

1. Які можливості надає регіональним організаціям Статут ООН?
2. Чому миротворча діяльність ООН критикують?
3. Які характеристики багатосторонності вирішення конфліктів?

Лекція 6. Основні компоненти глобального управління

1. Складові глобального управління.
2. Регіональний рівень глобального управління.
3. Пояснення феномена інтеррегіоналізації.

Основні поняття: глобальне управління, регіональний рівень, феномен інтеррегіоналізації.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 6

1. Які основні компоненти глобального управління?
2. Яким чином неурядові організації беруть участь в глобальному управлінні?
3. Що таке «неформалізовані групи»?

Лекція 7. Інтеррегіоналізм - поняття і різновиди.

1. Основні види інтеррегіональної взаємодії.
2. Діяльність АТЕС і АРФ.

Основні поняття: інтеррегіональної взаємодії, АТЕС, АРФ.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 7

1. Які різновиди інтеррегіональної взаємодії?
2. Що таке «стратегічна Тріада»?
3. Чим пояснюється процес інтеррегіоналізації?
4. Яким чином інтеррегіоналізм пов'язаний з глобальним управлінням?

Змістовний модуль 2. Регіональні підсистеми міжнародних відносин.

Лекція 8. Європейська регіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Походження назви «Європа».
2. Від Західної Європи - до Європейського союзу.
3. Розширення Європейського союзу.
4. Соціалістична інтеграція Східної Європи і проблема «повернення в Європу».
5. Розширення НАТО на схід і нова архітектура європейської безпеки.
6. Україна в Європейських структурах.

Основні поняття: Європа, соціалістична інтеграція, архітектура європейської безпеки.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 8

1. Завдяки чому стало можливим початок процесу європейської інтеграції?
2. Які основні проблеми ЄС на сьогоднішній день?
3. В яких напрямках і яким чином розширюється ЄС?
4. Чому соціалістична інтеграція не привела до успіху?
5. Яка історія концепції Центрально-Східної Європи?
6. За допомогою яких механізмів відбувається розширення НАТО?
7. Що означає для України розширення НАТО на схід?
8. Які відносини України з європейськими структурами?

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2

Лекція 9. Південна Азія як регіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Основні складові Азіатського регіону.
2. Південна Азія як приклад біполярного регіонального порядку
3. Південно-Східна Азія як найбільш успішна регіональна організація АСЕАН.

Основні поняття: Азія, Південна Азія, Південно-Східна Азія.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 9

1. У чому причини слабкості інтеграційних процесів в Південній Азії?
2. Наскільки порівнянні за силою Індія і Пакистан?
3. Чи можна назвати Індію глобальної (великої) державою?
4. Які основні проблеми індо-китайських відносин?

Лекція 10. Північно-Східна і Південно-Східна Азія як субрегіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Східна (Північно-Східна) Азія.
2. «Велика Східна Азія» - формування метарегіона.
3. Україна в азіатських інтеграційних процесах.

Основні поняття: метарегіон, інтеграційні процеси.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 10

1. Що таке «кооперативна безпека» країн АСЕАН?
2. Чи можна говорити про «азіатських цінностях»?
3. Які основні внутрішні проблеми Китаю?
4. На чому заснована зовнішньополітична доктрина КНР?
5. Чому в Північно-Східній Азії не з'явилося регіональних організацій?

Лекція 11. Євразія як регіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Співдружність Незалежних Держав.
2. Інтеграційні об'єднання всередині і поза СНД
3. «Кольорові революції».
4. Україна в Євразії.

Основні поняття: Співдружність Незалежних Держав, СНД, кольорові революції.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 11

1. Які проблеми виникли після розпаду СРСР і як вони вирішувалися?
2. Які досягнення співдружності Незалежних Держав?
3. Які інтеграційні об'єднання виникли всередині і поза СНД?
4. У чому причини привабливості ШОС?

5. Чому в Євразії відбувалися «кольорові революції»?
6. Які труднощі у відносинах України з боку Євразії?

Лекція 12. Північно американська регіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Панамериканська інтеграція: історія і сучасність.
2. Інтеграційні процеси в Північній Америці.
3. Інтеграційні процеси в Карибському басейні.

Основні поняття: інтеграція, інтеграційні процеси.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 12

1. Чому інтеграційні процеси йшли різними шляхами в Північній і Південній Америці?
2. Які історичні та сучасні завдання Організації американських держав?
3. Які два проекти інтеграції борються в Західній півкулі?
4. Які підстави створення НАФТА?
5. У чому полягають інтеграційні процеси в регіоні Карибів?

Лекція 13. Американська підсистема міжнародних відносин.

1. Центральна і Південна Америка.
2. «Лівий поворот» і регіональна інтеграція.
3. Україна в регіональних процесах.

Основні поняття: регіональна інтеграція, регіональні процеси.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 13

1. У чому різниця між старим і новим регіоналізмом в Південній Америці?
2. Які цілі ставлять перед собою країни МЕРКОСУР?
3. Що таке «лівий поворот» у американській підсистемі міжнародних відносин?
4. Як вплинув «лівий поворот» на інтеграційні процеси в американському регіоні?
5. Наскільки Україна залучена в регіональні процеси Західної півкулі?

Лекція 14. Близький Схід як регіональна підсистема міжнародних відносин.

1. Панарабська інтеграція в регіоні.
2. Ісламська інтеграція
3. Інтеграційні процеси в районі Перської затоки.
4. Роль США на Близькому і Середньому Сході.
5. Україна в регіональних процесах

Основні поняття: інтеграція, інтеграційні процеси, регіоналізація, буферна держава, джерело загрози.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 14

1. Чому Близькосхідний регіон залишається неінтегрованим?
2. У чому полягає ідеологія і практика панарабізму?
3. На чому заснована діяльність Організації Ісламська конференція?
4. Наскільки успішною була політика експорту ісламської революції?
5. Які інтеграційні процеси йдуть в зоні Перської затоки?
6. Чому США прагнуть до зміни іранського режиму?

Лекція 15. Африканський регіон.

1. Структура Африканського регіону.
2. Конфліктність в Африканському регіоні.
3. Регіоналізація в Північній Африці.
4. Афганістан – буферна держава та джерело погроз

Основні поняття: структура регіону, конфліктність регіону.

Завдання на самостійну роботу відповідно до лекції 15

1. Чому для Тропічної Африки характерна висока конфліктність?
2. У чому міжнародне значення подій в Руанді і Сомалі?
3. Яка суть ідеології панафриканізму?
4. Які миротворчі операції проводяться африканськими регіональними організаціями?
5. Яку еволюцію виконали ЕКОВАС і САДК?
6. Яка роль гегемонів в процесах африканської інтеграції?
7. Що означає «африканський ренесанс»?
8. Як взаємодіють Північна Африка і Європа?
9. У чому полягає роль Афганістану як буферної держави?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Закон України “Про стимулювання розвитку регіонів” від 8 вересня 2005 р. № 2850-IV [Електронний ресурс]. URL : www.ovu.com.ua
2. Близький Схід: міжнародна безпека, регіональні відносини та перспективи для України: Монографія / відп. редактор Б. О. Парахонський; Рада нац. безпеки і оборони України; Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки. К.: ПЦ Фоліант, 2008. 591 с.
3. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. К. : Генеза, 2004. 287 с.
4. Глобалізація : навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін. ; пер. з англ. В. Алексахин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.
5. Гарат Р. М. Роль та місце Організації договору про колективну безпеку в системі міжнародних регіональних організацій / Р. М. Гарат // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. 2011. № 20. С. 82-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvnum_2011_20_19
6. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХХІ століття: нові пріоритети / М. І. Долішній. К. : Наукова думка, 2006. 512 с.
7. Звездова О. О. Де-факто держави Південного Кавказу як дестабілізаційний чинник регіональної системи міжнародних відносин / О. О. Звездова // Політикус. 2016. Вип. 1. С. 210-214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/polit_2016_1_45
8. Зозуляк З. М. Фактор США у регіоні Латинської Америки на сучасному етапі / З. М. Зозуляк // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2014. № 120. С. 173–181.
9. Особливості становлення регіональної компаративістики як наукового напрямку політичної регіоналістики, Тетяна Стародуб. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/starodub_osoblyvosti.pdf
10. Регіон у системі міжнародних відносин, В. Я. Зимогляд. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/8382/1/Zimoglyad_160.pdf
11. Система міжнародних відносин: внутрішні зв'язки та регулюючі механізми, Д. Лакішик. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19882/47-Tolstov.pdf?sequence=1>
12. Регіональний вимір міжнародних інтеграційних процесів: теоретико-методологічні засади дослідження, Ковалик Зоряна. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/28214/1/009-035-039.pdf>
13. Щербина Т. В. Теорії регіональної економічної інтеграції в контексті розвитку міжнародних відносин / Т. В. Щербина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 38. С. 306-314. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_38_32
14. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком країни: теоретико-методологічні засади [Електронний ресурс] / Коротич О. Б. // Державне будівництво : Електронне наукове фахове видання. 2010. № 1. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/Debu/2010-1/doc/1/02.pdf>
15. Сторонянська І. Регіони України: пошук моделі конвергентного розвитку / І. Сторонянська. – Львів: Арал, 2008. 144 с.

6.2. Додаткова література

16. Андерсон Б. Уявні спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон; пер. з англ. Віктора Морозова. Київ: «Критика», 2001. 272 с.
17. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія. / Макаренко Є. А., Погорська І. І., Рижков М. М. та ін. К. : Центр вільної преси, 2014. 472 с.
18. Бессараб Т. Особливості інтеграційних процесів в Латинській Америці: політико-ідеологічний аспект [Електронний ресурс] / Т. Бессараб. URL: http://old.filos.lnu.edu.ua/bulletin_philosophy/ua/docs/visnyk03/articles/34.pdf

19. Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. К. : Генеза, 2004. 287 с.
20. Глобалізація : навч. посіб. / М. Вотс, В. Босхард, Д. Хамелс та ін.; пер. з англ. В. Алексахин ; адапт. Н. І. Гражевська. К. : Амадей, 2007. 476 с.
21. Захарченко А. Арабсько-ізраїльський конфлікт: проблеми врегулювання на сучасному етапі: зб. статей / А. М. Захарченко. Одеса: Фенікс, 2009. 240 с.
22. Зінько С. Ю. Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відносинах : монографія / С. Ю. Зінько. Львів : ЛігаПрес, 2009. 364 с.
23. Зазуляк З. Сучасний стан та чинники розвитку латиноамериканського мульти-летаралізму / З. Зозуляк // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2015. № 37. С. 149–158.
24. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (друга половина 1940-х – 1990-і роки): навчальний посібник / О. П. Іваницька. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 732 с.
25. Їжак Олексій. Привілей демократичного світу. У США ухвалено нову Стратегію національної безпеки / О. Їжак // Дзеркало тижня. 2018. № 2(348). 20 січня. с. 3.
26. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навчальний посібник / М. Г. Капітоненко К. : Либідь, 2009. 352 с.
27. Киридон А. М. Латинська Америка в сучасному світі: основні тенденції розвитку [Електронний ресурс] / А. М. Киридон, О. Аладіна, О. Гусейнова // II Наук. вісник Інституту міжнар. відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. 2010. № 1. Том 1. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/2945/2906>
28. Майборода О. М. Етнічність у міжнародній системі / О. М. Майборода. К. : ПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 408 с.
29. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацяк ; [4-те вид., перероб. і доп.]. К. : Знання, 2011. 406 с.
30. Олійник Юлія. Співробітництво ЄС та МЕРКОСУР як приклад для подальшої інтеграції України / Ю. Олійник // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. Львів, 2015. Випуск 27. С. 129–135.

6.2. Бібліотеки України

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека URL: <http://www.odnb.odessa.ua/>